

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Dispositio Et Perioche Historiae Evangelicae Per IIII.
Euangelistas contextæ, necnon Actuum apostoloru[m],
Epistolaru[m] quoq[ue] Pauli XIII. & Canonicaru[m] VII.**

Bullinger, Heinrich

Tigvri, 1553

VD16 B 9605

4 Argvmentvm Epistolæ S. Pavli Ad Galatas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35634

agnoscit suaforium. His absolutis redit ad ea quæ de
mæcho cœperat, eaq; in 7. cap. absoluit.

In 8. & 9. cap. miris argumentis hortatur ad be-
neficentiam, egregiam de hac disputationem contexens,
quæ & ipsa sub genus deliberatiuum refertur. Postre-
mo palam suam auctoritatem propter ministeriũ suum
tuetur, laudes suas ipse de sese prædicans, adeo ut multis
in hac re nimius esse uisus sit. Verum ipsa res istud po-
scebat, ne periclitaretur hac parte ipsa etiam ueritas.
Cõparet ergo se pseudoapostolis, eaq; collatione et suã
innocentiam & aduersariorum fucum reteggit, sed au-
thoritate sua confirmata sub finem minatur se uenturũ
cum auctoritate. Quanquam protinus acerbitatẽ eam
mitigans, ipsos ualere optet.

ARGUMENTVM EPISTOLAE 4

S. PAULI AD GALATAS.

CONSTAT ex ipsis causis omnes res certius Occasio
huius epi-
stolæ.
Ceduci & planius cognosci posse, quocirca de
occasione huius epistolæ dicendum erit ut melius intel-
ligatur scriptoris sacri institutũ. Oberrabat per eccle-
sias sancte ab apostolis institutas male feriatum genus
hominum: ueteres Nazareos uocarunt. Hi ex factione
descendebant Pharisaica, professione enim erant Iudæi.

EPISTOLA PAULI

nomine uero Christiani. Nondum enim tenentes gratia
 Christi beneficium, legem miscebant euangelio, con-
 tendentes neminem saluari posse per Christum nisi &
 circumcisus esset & legem Mosi seruaret. Id nos copio-
 sius prosequuti sumus in 15. cap. Actorum & in epi-
 stolam ad Romanos scribentes. Paulus uero non ita di-
 dicerat Christum, neq; ad istorum modum uel Galatarum
 uel aliarum gentium ecclesias instituerat. Prædicabat
 enim lege peccata nostra proferri non auferri, solam au-
 tem fidei gratiam per Christum iustificare omnes gen-
 tes. Inde uero Nazaræi suspectum habere cœperunt Apo-
 stolum Paulum tanquam male fidei ministrum, qui neq;
 modum aliorum apostolorum in prædicanda ueritate
 euangelica seruaret, neq; sibi ipsi per omnia constaret.
 Fingebant enim & apostolos domini eius dogmatis esse
 authores, quod nihil profit Gentibus euangelium nisi
 opera quoq; legis implerent. Et sanè patrocinebatur in
 speciem hisce uerbis apostolica imbecillitas. Quod sci-
 licet sibi per initia à congressu temperabant Gentium.
 Nam Petrus cum esset Antiochiæ sese subduxit ad Iu-
 daeorum & Iacobi aduentum à Gentibus. Addebant
 ipsum quoq; Paulum prædicationis suæ insolite male
 conscius nunc legis uti ceremonijs, ut qui Timotheum
 suum circumcidisset, nunc damnare legem, asserere modo
 gratiam. Potius ergo audiendos esse qui apud Petrum &
 Iaco

Iacobū uersati fuissent, quiq; ipsum uidissent dominū Ie-
sum. Paulū enim illum & dominū non uidisse & disci-
pulorum modo discipulū esse. Hisce uero in specie ueris
accusationibus turbarūt ecclesias multas recte per Pau-
lum in fide institutas, Galatarum uero propemodū sub-
uerterant. Fauit impostorū cœptis diuturna Pauli capti-
uitas. Oberrabant isti impune, & specie boni multorū
mentes subuertebāt, hic uero quod semel sceleriter plan-
tarat diligentius rigare nō poterat, donec officiosa cha-
ritas & cura sedula consilium quo obstaret uastatori-
bus uinea domini inueniret. Parat enim epistolam ad
Galatas, qua amulorum confringat ferociam, gratiam
dei per Christum uindicet, & Galatas sibiipsis restituat
depulsis ab ouili Christi lupis istis grassatoribus.

Tria ergo hac potissimum epistola agit. Principio ^{Argumen-}
tuincit se uerum & à Deo missum esse apostolum, quod ^{tum.}
euangelium suum non didicerit ab ullis hominibus, imò
ne ab ipsis quidē apostolis, qui ut nihil ipsi contulerint,
ita socias dextras dederint, & quod Petrus ipse Antio-
chia metu superuenientium Iudeorum sese è Gentium
conuictu subducens grauius à se increpitus sit, tantum
abesse ut ipsi uel à Petro uel alijs apostolis tantillum
accesserit quod ad perfectionem prædicationis euan-
gelicæ uideatur pertinere. Deinde ipsam rem aggres-
sions, ipsamq; euangelij uim & summam explicans,

EPISTOLA PAULI

multis iisdemq; firmissimis argumentis & demonstra-
tionibus ostendit iustificari hominem non legis aut ope-
rum, sed gratiæ dei per fidem in Iesum Christum bene-
ficio. Hoc est, quod sola euāgelij gratia ad salutem con-
sequendam uel sine legis adminiculo, satis sit. Hic autem
uarij occurrūt loci de fide, de lege, de libertate Christia-
na, de peccato, & peccatorum remissione. Postremo
adhortatur Galatas ut in doctrina fidei sana et libertate
per Christum parta perseuerent, ab impostoribus hoc
est operarijs malis Nazaraeis uidelicet sibi caueant: in-
terim uitam uiuant sanctam quæ deceat spiritu & fide
renouatos. Hic enim diligenter & copiose disserit de
officijs pietatis & fructibus fidei bonis. Qualibet autē
harum caussarum binis fermè absoluitur capitibus.

**Præstantia
huius epi-
stolæ.**

Maximæ autem authoritatis & existimationis fuit
hæc Pauli epistola semper apud ueteres imò apud omnes
ecclesias. Et certè nemo facile exposuerit quanta sibi
eius & nobilitas & utilitas. Simpliciter exponuntur in
ea maxima religionis mysteria, sed non citra artem exi-
miam. Breuis est, sed in hac ipsa breuitate si excuti-
tam paulò diligentius admirandam reperiās copiam.
Neruos in hac ut in nulla alia extendit. Sed & acris
est omnibus alijs concitator. Primam caussam expedit
per artificiosissimā & tamen naturalem expositionem.
Nihil enim in hac affectatum, nihil uiolentiū, omnia leni-
ducta

ductu fluunt et lectorem ueluti aquis leni murmure præterlabentibus inuolutum abducunt quo decurrit oratio. Secundam uero controuerſiam doctâ euidenti & firmâ argumentatione inſtitutam abſoluit. Atq; hæc tam aduerſarios ſuos quàm Galatarum animos in ſuam ſententiam illicit, rapit, conſtringit. Poſtremum autem negotium uerſatur & in deliberatiuo et præceptiuo genere.

Apparet autem hæc epiſtolam ſcriptam eſſe ex urbe Roma. Alij exiſtimant ex Epheso miſſam, priuſquam inde per tumultum à Demetrio excitatum eſſet expulſus. Veriſimilior uidetur eorum ſententia qui e uinculis hæc ſcriptam credunt. Quemadmodum enim in calce epiſtolæ ad Ephesios ſuæ meminit catenæ, ſic in fine huius epiſtolæ ad Galatas meminit afflictionis ſuæ, dicēs ſe ſtigmata domini Ieſu portare in corpore ſuo. At certo conſtat epiſtolam Ephesijs ſcriptam ex uinculis à Roma eſſe miſſam. Vtcutq; uero hæc res habeat, hoc interim certum epiſtolam ſero tandem eſſe ſcriptam & poſt alias ferme omnes. Vnde & plurimum habet grauitatis authoritatis & prudentiæ ſenilis. Huc accedit quod ipſe Paulus hæc ſua ipſius manu propria conſcripſit. Alias ferme omnes excipientibus librarijs ſcribiſue dictauit. Demum & manu ſua ad calcem conſignauit, qui ueterum mos creberrimus fuit. Proinde ſi cui cordi eſt Pauli apoſtoli reliquias, craneum, oſſa uel uestes ue-

EPISTOLA PAULI

nerari, exoscuetur hanc epistolam multo & meliores
& certiores D. Pauli reliquias. Veste præstabilius est
corpus, corpore nobilior animus. Animi uero reliquie
literæ sunt. Præstant ergo hæ sanctorum reliquie, quæ
animo et fidei sunt reliquie. Has amplectere relictis ari-
dis isis & succu carentibus ossibus.

S ARGUMENTVM EPISTOLAE S. PAULI AD EPHESIOS.

NON necesse est arbitror multis exponere qui
fuerint Ephesij, quæ Ephesiorum supersitio,
quanto cum fructu quam aue cum authoritate, uirtute,
fide & sedulitate Euangelium Christi his prædicarit
apostolus Paulus. Ea enim exposuit fusissime Lucas in
Actis cap. 19. & 20. Certè huius ecclesie maximam
habuit rationem, & in hanc præ ceteris affectu maxi-
mo præditus fuit. Bicennio enim in ipsa sedit, discedens
Timotheum clarissimum sibi discipulum ibi reliquit, ma-
terim ipse hortari, monere urgeretq; noctes atq; dies nõ
cessauit, adeo ut ipse trienniu numerarit laboris in ipsos
impensi, cum ab Epheso Miletum euocatis presbyteris
profecturus ipse Hierosolymã quid faceret præscripsit.
Præterea coniectus in uincula Ephesios subinde deside-
rabat, pro Ephesijs uarijs curis et paternis distringebat